

ما هنامه آفریقای جوان

آوریل ۱۹۸۱

ترجمه فرشیدوها ب زنجانی

افریقا:

رشد اقتصادی یا استثمار؟

اتحادیه "انگلو-امریکن" نمایانگر یکی از بزرگترین مراکز سرمایه‌داری خصوصی در دنیا است. این اتحادیه، از پایگاه خود در ژوهانسبورگ (پایتخت آفریقای جنوبی) و از طریق شرکت‌های گوناگونش، با چنگ اندازی استراتژیک بر استخراج سنگهای معدنی بسیار گرانبهای چون: طلا، اورانیوم و الماس، منافع ۱۲ میلیارد دلاری خود را تامین می‌نماید؛ و در عین حال از نفوذ آشکار و غیر قابل انکاری نیز بر ثریانهای اقتصادی کشورهای بوتسوانا، زامبیا و زیمبابوه برخوردار می‌باشد.

■ ■ ■

تشکل و اوج گیری مبارزات کشورهای آفریقایی برای تحمیل نوعی تحریم اقتصادی بر کشور آفریقای جنوبی - بویژه تحریم نفتی - بعلت عدم قبول اجرای قطعنامه سازمان ملل متحد در مورد برقراری صلح در نامیبیا توسط این کشور، باعث شده است که روابط اقتصادی کشور آفریقای جنوبی با جهان غرب و بقیه ممالک آفریقا، از اهمیت و حساسیت خاصی بهره‌مند گردد.

نظریه تحلیلی در مورد این تحریم اقتصادی بر دو پایه

استوار است :

- نخست : ارزش و اهمیت استراتژیک بعضی سنگهای معدنی برای کشورهای صنعتی نظیر اورانیوم ، منگنز ، وانادیم و پلاتینیوم .
- دوم : وابستگی کشورهای آفریقایی - خصوصا کشورهای ناحیه جنوب آفریقا - به تجارت و سرمایه گذاری کشورهای آفریقای جنوبی در این کشورها .

اتحادیه "انگلو- امریکن" در هر دو این موارد نقش اساسی را بر عهده دارد .

XXXXXXXXXXXX

در اوائل مارس ۱۹۸۱ ، جهان غرب ، آشکارا خاطر نشان ساخت که حاضر است بخاطر حفظ و ادامه استفاده از منابع عظیم سنگهای معدنی آفریقای جنوبی ، حتی استقلال نامیبیا را نادیده انگارد . این مسئله با اعلامیه مشترک ۵ کشور غربی (کانادا ، فرانسه ، انگلستان ، آمریکا و آلمان غربی) که درگیر مذاکرات نامیبیا هستند ، جنبه ای فوق العاده جدی بخود گرفت . این کشورها در این اعلامیه اظهار داشته اند که هر قطعنامه مطرح شده در مجمع عمومی سازمان ملل را که بعنوان راه حل برای مشکل نامیبیا ، اجبارا محاصره اقتصادی کشورهای آفریقای جنوبی را در بر داشته باشد ، در شورای امنیت ، وتو خواهند کرد .

در هشت ماهه اول سال ۱۹۸۰ ، صادرات کشورهای آفریقای جنوبی به دیگر ممالک آفریقا ، بالغ بر ۲۲۲/۵ میلیون پوند (با ۷۲۷ میلیون راندزون (۱) بود که نمایانگر ۶ درصد کل صادرات این کشور است (صادرات کل آفریقای جنوبی = ۷۲۲۵ میلیون پوند) . بخش عظیمی از این صادرات را مواد غذایی ، واشل و ماشین آلات مورد احتیاج صنایع معدن و نیز صادرات مجدد نفت وارداتی به کشورهای بوتسوانا ، لسوتو و سوازیلند تشکیل می دهد . کشورهای مذکور به اتفاق زامبیا ، از جمله واردکنندگان اصلی مواد غذایی می باشند . جمعا بیست کشور آفریقایی با آفریقای جنوبی روابط معمول تجاری دارند که از مهمترین آنها می توان ، زیمبابوه ، ساحل عاج ، گابن ، زئیر ، موریتانی و موزامبیک را نام برد .

"انگلو- امریکن" روابط تجاری آفریقای جنوبی را با سایر ممالک آفریقا ، که از طریق اعمال فعالیت های گوناگون ، منافع

بسیار مهم و گسترده‌ای را در کشورهای بوتسوانا، زامبیا و زیمبابوه
برایش به ارمغان می‌آورد، تسهیل می‌نماید. اما اقدامات مشترک این
اتحادیه تنها در جهت حفظ منافع سرشار خود می‌باشد و در عین حال جنبه
تسلط کامل بر اقتصاد این کشورها را نیز یافته است.

تولیدات اساسی و با ارزش "آنگلو- امریکن" که اغلب
نقش کلیدی و حیاتی را در صنایع مهم ایفا می‌نمایند، نظیر طلا، الماس،
اورانیوم و سنگ معدن‌های پایه، به اضافه موقعیت تفوق و برتری آنها
بمعنوان تولیدکننده مجموعه کالاهای بسیار با ارزش، بطور کلی باعث
چنگ اندازی این اتحادیه بر تمامی صنعت معدن در آفریقا و به انحمار
در آوردن این صنعت گردیده است.

شرکت دویی‌شرز^(۱) یکی از سه شرکت اصلی اتحادیه "آنگلو- امریکن"
استخراج الماس را در آفریقای جنوبی، نامیبیا، بوتسوانا و لسوتو
مستقیماً از طریق تشکیلاتی بنام "سازمان مرکزی فروش"^(۲) تحت
کنترل دارد. همچنین ۸۵ درصد از بازار جهانی الماس تحت نفوذ این
شرکت می‌باشد.

استخراج‌کنندگان آفریقای الماس از طریق انعقاد قرارداد
با سی.اس.او.^(۳) تولیدات خود را بفروش می‌رسانند. سازمان مرکزی
فروش این محصولات را طی ده‌ه‌ها با لانه، در دفاتر معاملات الماس واقع
در شهر لندن به خریداران عرضه می‌نماید. آنگولا، زشیر، تانزانیا، ساحل
عاج، غنا و سیرالئون محصول الماس خود را با دادن حق العمل به سازمان
مرکزی فروش آنگلو امریکن با بالاترین قیمت‌ها در بازارهای جهانی
بفروش می‌رسانند. از سال ۱۹۷۸ به بعد، کمپانی دویی‌شرز، نقش مشاور
دولت آنگولا را برعهده دارد و هدف اساسی در این مورد، برآوردن یک
جنگ داخلی بخاطر الماس بوده است!...

منافع اساسی اتحادیه در آفریقای جنوبی (با حکومت اقلیت
سفیدپوست) و نامیبیا بهمان گونه که در آفریقای سیاه صورت پذیرفته،
سبب ایجاد یک سیاست مشترک جنون آمیز شده است که طرح و پایه آن بر
حفظ روابط حسنه با دولت آفریقای جنوبی و کشورهای شمال آفریقا است.

فلسفه جدیدی تحت عنوان سرمایه‌داری آزاد بر اساس نظریه
های اوپنهایم^(۴) و مشاورانش عنوان شده، مبنی بر اینکه انگلو-
امریکن هرگونه تبعیض در مورد استخدام و قوانین مربوط به کارگران

بومی را کنار گذاشته تا کمبود گاز در متخصص سفید پوست را با تربیست و تعلیم کارگران سیاه چران کند، ولی بصورتی که دنبال کردن چنین برنامه‌ای ناشیری بر ثبات و توسعه اقتصاد! کنونی نگذارد. عملکرد این سیستم نشان داد که سرمایه‌های خارجی و فعالیت بخش خصوصی می‌تواند نفوذ گسترده‌ای در آفریقای جنوبی داشته و این خود فرست تازهای برای اتحادیه خواهد بود تا بتواند راه نفوذ خود را در سایر دول آفریقایی بگشاید.

همزمان با سرمایه‌گذاری آنگلو- امریکن در آمریکای شمالی، استرالیا، برزیل و اروپای غربی که در حال پیشرفت و گسترش هر چه بیشتر می‌باشد، و با توجه به تسلط اتحادیه فوق‌الذکر بر اقتصاد، خصوصا معادن کشورهای آفریقای جنوبی و نامیبیا، می‌توان نتیجه گرفت که تعقیب این سیاست ضد تبعیض نژادی در سیستم کارگری عملا موثر نخواهد بود.

اتحادیه جهت نیل به اهداف جهانی و بنیادی خود در نظر دارد روابط خود را با احزاب ملی، گروه‌های صاحب قدرت و افراد با نفوذ، بسط و تداوم بخشد. "هندریک ورورد"^(۵)، نخست‌وزیر سابق آفریقای جنوبی، ضمن مطالعات و تحقیقات خود، در گزارشی مشهور به "گزارش- هوک"^(۶) قدرت عظیم این اتحادیه را بخوبی مورد بررسی قرار داده است.

پس از ترور ورورد، ورستر^(۷) به نخست‌وزیری آفریقای جنوبی رسید و بعنوان اولین اقدام در زمینه سیاست خارجی، از انتشار گزارش مذکور ممانعت کرد و فعالیت و همکاری خود را با آنگلو- امریکن هسته مرکزی سیاست خارجی کشور قرار داد. با این وجود گزارش هوک، بتوسط چندین محقق از جمله جی. لایننگ^(۸) ام. مولر^(۹) نویسندگان کتاب "آفریقا روبه زوال"، بخارج در زکود. آنان بعنوان نتیجه‌گیری از این گزارش اعلام داشتند که آنگلو امریکن در حال حاضر بزرگترین وزنه در اقتصاد آفریقای جنوبی بوده و کنترل بیش از ۹۰۰ شرکت فعال در زمینه‌های صنعت معدن، صنایع تولیدی و شیمیایی و مواد حیاتی استراتژیک (حائز اهمیت از نظر ارتش) را در دست دارد، و با چنین قدرتی مسلط بر تمام برنامه‌های دولت خواهد بود.

در گزارشات که توسط حزب دست راستی ملی (H.N.P.) در خلال انتخابات ۱۹۷۰ منتشر شد و همچنین سایر تحقیقات بعمل آمده در

سالهای اخیر، متلاشی شدن " افریکانرز " (۱۰) (آزادبخواهان دست راستی) و حمایت مالی آنگلو امریکن از حزب جدید فدرال به دبیرکلی پرفسور ون زیجل اسلبرت (۱۱) (افریکانر) مورد تحلیل قرار گرفته است.

اساس قدرت اقتصادی اتحادیه در دست گروهی است که معادن طلا و اورانیوم و الماس را در نامیبیا و آفریقای جنوبی در انحصار دارند. این اتحادیه از نفوذ گسترده‌ای در ۹ کشور از ۱۰ کشور تولیدکننده عمده مواد معدنی برخوردار است و اداره کامل معادن ۳ کشور از ۵ کشور تولیدکننده اصلی مواد معدنی در آفریقا را در دست دارد. آنگلو- امریکن استخراج ۳۶ درصد طلا، ۴۱ درصد اورانیوم و ۳۵ درصد ذغال سنگ از کل تولیدات سال ۱۹۸۰ را در انحصار داشته است. مجموعه دارایی ثبت شده و ذخائر پولی اتحادیه در سال ۱۹۸۰ بالغ بر ۶۵۲ میلیون پوند بوده، در حالیکه مبلغ کل سرمایه‌گذاری این اتحادیه در بازارهای جهانی رقمی معادل ۲۹۷۵/۳ میلیون پوند را نشان می‌دهد و سودخالش به ۱۸۰ میلیون پوند می‌رسد که این ارقام نسبت به سال گذشته نمایانگر ۳۰ درصد افزایش می‌باشد.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

کل سرمایه‌گذاری و دارایی‌های گروه آنگلو امریکن در سال ۱۹۸۰ حدود ۶۴۷۰ میلیون پوند تخمین زده شده است. ۸۵ درصد این رقم سرمایه‌گذاری بر روی معادن آفریقای جنوبی و نامیبیا و ۵ درصد برای بقیه آفریقا در نظر گرفته شده است. *تال جامع علوم انسانی*

۵۲ درصد سود حاصل از سرمایه‌گذاری اتحادیه از طلا، ۱۹ درصد از الماس و ۱۳ درصد از سایر فعالیت‌های صنعتی تامین می‌گردد.

هسته مرکزی این اتحادیه شامل سه کمپانی مادر بنامهای دویبی‌شرز (۱۲) چارتر (۱۲)، و مینورکو (۱۲) می‌باشد.

هر کدام از این شرکت‌ها، مستقیماً و غیر مستقیم بر بیش از ۳۰ درصد کل سهام نظارت داشته و این مقدار سهم برای کنترل تمام فعالیت‌های اتحادیه کافی است، اگرچه برای داشتن کل سهام، سرمایه بسیار عظیمی مورد احتیاج خواهد بود.

در ماه مارس ۱۹۸۰، معاملات تجاری آنگلو- امریکن بالغ بر ۱۷۲۴ میلیون پوند بود. از این مبلغ کمپانی دویبی‌شرز، ۱۲۶۵ میلیون

پوند، کمپانی چارتر ۱۵۲ میلیون پوند و کمپانی مینورکو، ۲۰۶ میلیون پوند سهم داشتند. بنیان گذار این اتحادیه، ارنست اوپنهاایمر^(۱۵) (پدر رئیس هیئت مدیره کنونی) بوده که توسعه تشکیلات در خلال ۲۰ سال اخیر نتیجه فعالیت‌های او می‌باشد. گسترش دامنه فعالیت‌ها و حدود این اتحادیه همچنان روبه افزایش است، بدون اینکه در طی این سال‌ها کمترین تقلیلی در کنترل موثر سیستم عملکرد این اتحادیه در بازارهای جهانی رخ داده باشد.

علاوه بر محصولات تولیدی این اتحادیه، دلارهای ذخیره شده نیز نقش مهمی را در فعالیت‌های بین المللی آنکلو امریکن برعهده دارند، بطوریکه در فوریه ۱۹۸۰، ۲۵ درصد از کل معادن طلای آفریقای جنوبی توسط اتحادیه خریداری شده است.

اتحادیه آنکلو امریکن با ۲۱۰۰۰۰ کارگر حقوق بگیر، بزرگ‌ترین پرداخت کننده مالیات در آفریقای جنوبی است. کنترل درآمد در آفریقای جنوبی از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم، سبب ایجاد کمپانی‌های گوناگونی چون آم‌گلد، آنامینت، آمیک و غیره شده است که همچون کمپانی‌های دوی‌تزر، چارتر و مینورکو، در سطح جهانی، حافظ منافع این اتحادیه می‌باشند.

تعداد ۱۳۰۰۰۰ معدنچی سیاه، بخشی از ۴۰۰۰۰۰ سیاه‌پوستی که در معادن طلای آفریقا مشغول بکارند، در استخدام آنکلو امریکن می‌باشند. این کارگران اغلب بومی بوده و کارگران خارجی که از کشورهای لسوتو، موزامبیک می‌باشند، بطور قراردادی و پیمان‌سی استخدام می‌شوند. تشکیلات استخدام کارگران پیمانی و سیستم نقل و انتقال آنها، حتی برگرداندن این افراد به محل اولیه خود با سیستم منظمی دست نخورده باقی مانده! و حقوق این کارگران که بمدت ۶۰ سال!! ثابت بود در سال ۱۹۷۰ افزایش یافت.

علیرغم تعهد اجتماعی آنکلو امریکن و سایر کمپانی‌های اکتشاف طلا در استخدام کارگران بومی در آمار سال ۱۹۷۷، یک درصد از معدنچیان سیاه‌پوست دارای خانه مسکونی بوده‌اند. این تحقیق توسط مول لیبتون^(۱۶)، استاد علوم سیاسی در دانشگاه ساسکس انگلستان انجام گرفته است. با اینکه او سخما سیاست اتحادیه را تأیید می‌کند ولی اذعان دارد که هدف‌هایی آنکلو امریکن در مسئله

اسکان سیاه‌پوستان فقط تا میسرین مکن برای حداکثر ۱۰ درمدا آنهاست . همچنین در منطقه کیمبرلی (مرکز معادن طلای آفریقای جنوبی) ۶۲ در صد از ۲۵۰۰ کارگر سیاه‌پوست دارای خانه‌مکونی در منطقه کارگری بوده و در معدن ذغال سنگ کلینکوپج که در ترانسوال قرار دارد فقط ۳۰ درصد از کارگران دارای مسکن هستند .

علیرغم افزایش دستمزد به مقدار متوسط ۳۹۷ پوند در ماه (در سال ۱۹۲۹) و پیشرفت در امر تهیه مسکن برای کارگران اساس سیستم که استثمار سیاه‌است پابرجا و دست‌نخورده باقی مانده است .

سیستم سلطه جویانه آنگلو امریکن بر اقتصاد آفریقای جنوبی مانع برقراری روابط نزدیک این کشور با تعدادی از کشورهای آفریقایی بخصوص بوتسوانا و زامبیاننده است؛ چراکه این دو کشور با برنامه‌ریزی‌های بنیادی در جهت استقلال فرهنگی - اقتصادی و اجتماعی و رفع وابستگی‌های خود به آفریقای جنوبی قدم برداشته‌اند. شرکت‌های آنگلو امریکن برای استخراج الماس ، ذغال سنگ ، مس و نیکل کشور بوتسوانا ، کنترل دارند ، همچنانکه تولیدات معادن عظیم ذغال سنگ ، کروم و نیکل در زیمبابوه در انحصار آنهاست . افزایش بحران‌های سیاسی در منطقه ، باعث شکل‌گیری مبارزات آزادی طلبانه در مقابل تسلط امپراطوری عظیم شرکت‌های آنگلو امریکن خواهد شد .

Anglo - American Corporation به دلیل طولانی بودن نام این اتحادیه ، من بعد در این مقاله ، تنها تحت نام (اتحادیه) یا (آنگلو - امریکن) از آن اسم برده خواهد شد .

(۱) راندزون : واحد پول کشور آفریقای جنوبی است و معادل با ۰/۵۹ پوند انگلستان می باشد.

(1) Rand-Zone (R)

(2) De Beers

(3) Central Selling Organization (C.S.O.)

(4) Harry OPPENHEIMER

رئیس کنونی هیئت مدیره اتحادیه انگلو- امریکن

(5) Hendrik VERWOERD

(6) Hook Report

(7) John VORSTER

(8) G.LANNING

(9) M.MUELLER

(10) AFRICANERS

(11) Van Zijl SLABERT

(12) De BEERS

(13) CHARTER

(14) MINORCO

(15) Ernest OPPENHEIMER

(16) Merle LIPTON

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

XXXXXX

الیوت

"می نویسیم که چیزی را زنده نگه داریم، نه برای اینکه به پیروزی اعتقاد داریم یا پاداشی را انتظار می کشیم."